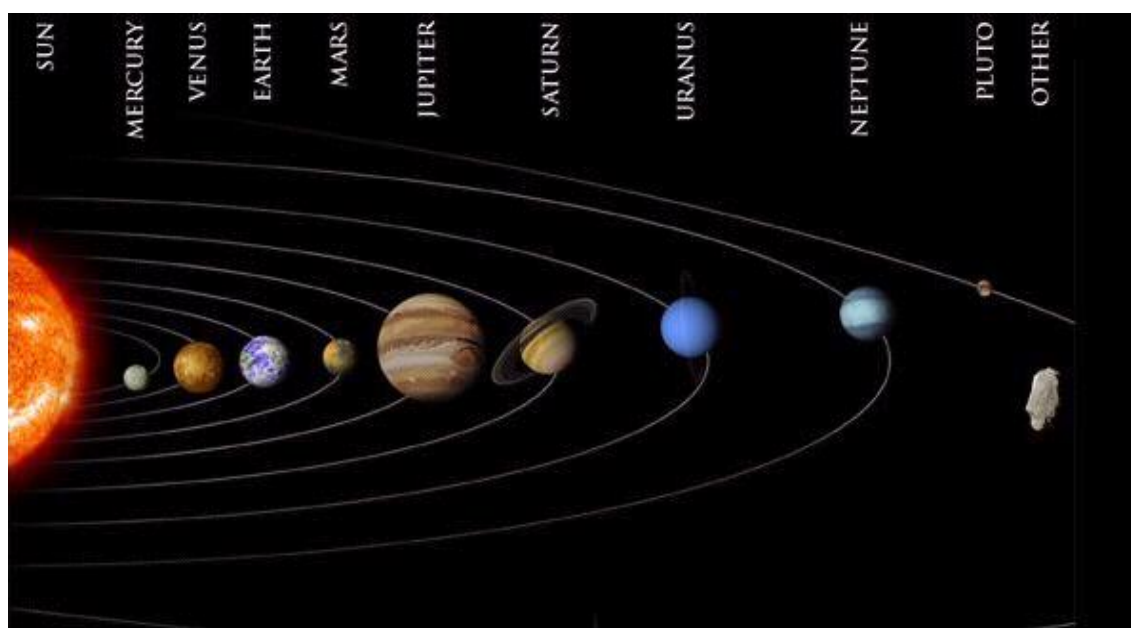

מערכת השמש

פרוייקט לדוגמה - מעל לנדרש

הערות מבוא

תלמיד יקר

פרוייקט זה הוא פרוייקט ברמה גבוהה. מטרתנו בכתבת הפרוייקט היא לתת הנחייה והכוונה לקראת כתיבת פרוייקט בתכנות לוגי. הפרוייקט ברמה גבוהה הרבה יותר מהנדרש ממך, כך שאין לפחוד אלא ללמוד.

בפרוייקט זה כמות החוקים גדולה מהנדרש, ניתן ליישם חלק מהם או הרעיונות המובעים בהם גם בפרוייקט שלך.

נצל היטב פרוייקט זה והתאם אותו לפרוייקט שלך. כדאי להציץ גם בתיק הפרוייקט המצורף, גם תיק הפרוייקט מכיל הרבה יותר מהנדרש, אך החלקים העיקריים שלו חשובים.

הפרוייקט מצורף בדפים הבאים וערוך בהתאם למטרות המצויינות בתיק הפרוייקט.

% עובדות הנותנות מידע כללי על כוכבי לכת במערכת השמש

%

% כוכב (שם הכוכב, מרחק הכוכב מהשמש, משך הקפת השמש (סוג, מספר),

% זמן סיבוב (דקות, שעות, ימים), קוטר, מסה, צפיפות).

%

% הסבר:

% שם הכוכב - מתאר את שם הכוכב.

% מרחק הכוכב מהשמש - מתאר את מרחק כוכב הלכת מהשמש במיליוני קילומטרים.

% משך הקפת השמש (סוג, מספר) - מארז המתאר את משך הזמן בימים או בשנים שלוקח

לכוכב להקיף את השמש הקפה מלאה. המתאר סוג מציין

האם מדובר בשנים או בימים והמתאר מספר מציין את

הכמות.

% זמן סיבוב (דקות, שעות, ימים) - מארז המתאר את משך זמן בו הכוכב מבצע סיבוב שלם

סביב עצמו ב דקות, שעות ו ימים.

% קוטר - בקילומטרים מתאר את גודל הכוכב.

% מסה - מתאר את מסת הכוכב, ביחידות של 10^{24} קילוגרם.

% צפיפות - מתאר את הצפיפות של הכוכב, כאשר צפיפות המים היא 1.

כוכב(חמה, 57.9, משך הקפת השמש(ימים, 88), זמן סיבוב(0,0,59), 4480, 0.330, 5.4).

כוכב(נוגה, 108.2, משך הקפת השמש(ימים, 224.7), זמן סיבוב(0,0,243), 12100, 4.869, 5.3).

כוכב (ארץ, 149.6, משך הקפת השמש (ימים, 365), זמן סיבוב (0,23,56), 12756, 974.5, 5.5).

כוכב (מאדים, 227.9, משך הקפת השמש (ימים, 687), זמן סיבוב (0,24,37), 6794, 0.642, 3.6).

כוכב (צדק, 778.3, משך הקפת השמש (שנים, 11.86), זמן סיבוב (0,9,55), 142984, 1899, 1.3).

כוכב (שבתאי, 1429, משך הקפת השמש (שנים, 29.46), זמן סיבוב (0,10,39), 120536, 568, 0.7).

כוכב (אורנוס, 2875, משך הקפת השמש (שנים, 84), זמן סיבוב (0,17,18), 51100, 86.98, 1.2).

כוכב (נפטון, 4504, משך הקפת השמש (שנים, 165), זמן סיבוב (0,17,50), 49200, 103, 1.56).

כוכב (פלוטו, 5900, משך הקפת השמש (שנים, 248), זמן סיבוב (6,9,18), 3200, 0.012, 0.7).

%

% לויין (שם הכוכב, רשימת הלויינים של הכוכב)

%

% הסבר:

% שם הכוכב- מתאר את שם הכוכב.

% רשימת הלויינים של הכוכב- מתאר את כל הלויינים המלווים את הכוכב_כוכב.

% אם ל_כוכב מסויים אין ירחים_רשימת הלויינים של הכוכב תהיה ריקה.

לויין(חמה, [ ]).

לויין(נוגה, [ ]).

לויין(ארץ, [ירח]).

לויין(מאדים, [פובוס, דיימוס]).

לויין(צדק, [מטיס, אדרסטיאה, אמלתיאה, תבי, איו, אירופה, גנימדס, קליסטו, לדה, המליה, ליסתיאה, אלרה, אננקה, קרמה, פסיפי, סינופה]).

לויין(שבתאי, [אטלס, פרומתאוס, פנדורה, אפימתאוס, ינוס, מימס, אנקלדוס, טתיס, לסטו,

קליפסו, דיאונה, אס_6_1980, ריאה, טיטו, היפריון, יפטוס, פבי]).

לויין(אורנוס, [יו_7_1986, יו_8_1986, יו_9_1986, יו_3_1986, יו_6_1986, יו_2_1986,

יו_1_1986, יו_4_1986, יו_5_1986, יו_1_1985, מירנדה, אריאל,

אומבריאל, טיטניה, אוברון]).

לויין(נפטון, [טריטון, נראיד]).

לויין(פלוטו, [כרון]).

%

% מערכת (שם המערכת, רשימת הכוכבים במערכת)

%

% הסבר:

% שם המערכת- מתאר את שם המערכת בחלל עליה מדובר.

% רשימת הכוכבים במערכת- מתאר את כל הכוכבים השייכים למערכת זו.

מערכת(שמש, [חמה, נוגה, ארץ, מאדים, צדק, שבתאי, אורנוס, נפטון, פלוטו]).

%

% כוכבים בעלי אטמוספירה (רשימת כוכבים)

%

% הסבר:

% רשימת כוכבים - מתאר את כל הכוכבים בעלי אטמוספירה.

כוכבים בעלי אטמוספירה ([נוגה, ארץ, מאדים, צדק, שבתאי, אורנוס, נפטון]).

%

% קבוע_שם_הקבוע (ערך_הקבוע)

%

% הסבר:

- % שם_הקבוע- מתאר את שם הקבוע הדרוש לצורך חישוב: יתכנו 3 קבועים: יחידת_מסה,
- % יחידת_מרחק וקבוע_מיוחד. ערך_הקבוע נקבע בהתאם לסוג הקבוע. הכתיבה
- % "קבוע_שם_הקבוע" רק לצורך הכלליות.
- % הקבוע המיוחד הוא קבוע חיוני בחישובים פיסיקליים המתחשבים בכוח
- % המשיכה של כוכב מסויים.

קבוע_מיוחד ($67.6 \cdot 10^{-11}$).

קבוע_יחידת_מסה (10^{24}).

קבוע_יחידת_מרחק (10^6).

% חוקים פיסיקליים פשוטים

% חוקים אלה מתאימים למטרה א בתיק הפרוייקט

% מציאת תאוצת הכבידה של כוכב – זאת אומרת את התאוצה בה נמשך גוף אל מרכז הכוכב –
% עונה לשאלה 6.

% חוק 2: תאוצת כבידה (שם כוכב, תאוצת כבידה)

% הסבר:

% שם_הכוכב- מתאר את שם הכוכב שאת תאוצת הכבידה שלו מעוניינים לחשב.

% תאוצת_כבידה- מחושב על-פי נוסחה פיסיקלית ידועה:

% כאשר : K הוא הקבוע המיוחד. $K * M * YM$

% M הוא מסת הכוכב. $\left(\frac{2 * 2R}{1000} \right)^2$

% YM הוא יחידת המסה הקבועה. $\frac{\left(\frac{2 * 2R}{1000} \right)^2}{8.9} = X$

% $2R$ הוא קוטר הכוכב. 8.9

% X הוא תאוצת הכבידה המחושב.

תאוצת_כבידה (שם_כוכב, תאוצת_כבידה) :-

מידע_קוטר (שם_כוכב, קוטר),

מידע_מסה (שם_כוכב, מסה),

קבוע_מיוחד (קבוע),

קבוע_יחידת_מסה (יחידת_מסה),

תאוצת_כבידה הוא $8.9 / ((2/1000)^2 * \text{קוטר}) / (\text{יחידת_מסה} * \text{מסה} * \text{קבוע})$

קבוע).

%

% מציאת מהירות הסיבוב של כוכב סביב השמש – זאת אומרת את המהירות בה הכוכב נע סביב

% השמש בקמ"ש. – עונה לשאלה 7.

% חוק 3: מהירות הקפה (שם כוכב, מהירות הקפה).

% הסבר:

% שם_הכוכב- מתאר את שם הכוכב שאת מהירות הסיבוב שלו מעוניינים לחשב.

% מהירות_הקפה- מחושב על-פי הנוסחה:

% כאשר : S – המרחק אותו עובר הכוכב (הקף המעגל סביב השמש $2 * \pi * R$).

% T – משך הזמן בו עובר הכוכב את המרחק S . $\frac{S}{T} = V$

% V – המהירות המבוקשת.

%

מהירות_הקפה (שם_כוכב, מהירות_הקפה) :-

מידע_מרחק (שם_כוכב, מרחק),

קבוע_יחידת_מרחק (קבוע),

מידע_משך_הקפה_בשעות (שם_כוכב, תוצאה),

מהירות_הקפה הוא $(\text{תוצאה}) / (\text{קבוע} * \text{מרחק} * 3.14 * 2)$.

% חישוב משקל עצם על כוכב ביחס למשקל אותו עצם על-פני כדור הארץ. – עונה לשאלה 3.

% חוק 4: משקל עצם (משקל על כדור הארץ, שם כוכב, משקל על הכוכב)

% הסבר:

% משקל על כדור הארץ – כשמו כן הוא - חוק זה חייב לקבל את הנתון הזה, אחרת תתקבל

% התשובה 'לא'.

% שם כוכב – מציין את שם הכוכב שבו אנו מעוניינים לדעת מה יהיה המשקל.

% משקל על הכוכב – מציין את המשקל שאותו עצם ישקול על הכוכב.

% החוק משתמש בחישוב הפיסיקלי : $W = E \cdot W * G$

% כאשר W : הוא המשקל המחושב על הכוכב הרצוי.

% $E \cdot W$ הוא המשקל על-פני כדור הארץ.

% G הוא כוח הכבידה של הכוכב.

משקל עצם (משקל על כדור הארץ, שם כוכב, משקל על הכוכב) :-

תאוצת כבידה (שם כוכב, תאוצת כבידה),

משקל על הכוכב הוא משקל על כדור הארץ * תאוצת כבידה.

% לויין אחד של כוכב – עונה לשאלה 4.

% חוק 5: לויין של כוכב (שם כוכב, שם לויין)

% הסבר:

% שם הכוכב- מתאר את שם הכוכב .

% שם לויין – מתאר שם של לויין אחד מתוך רשימת הלויינים של הכוכב.

לויין של כוכב (שם כוכב, שם לויין) :-

לויין (שם כוכב, רשימת לויינים),

חבר ברשימה (שם לויין, רשימת לויינים).

% כוכב שניתן אולי למצוא בו חיים – עונה לשאלה 5.

% חוק 6: חיים בכוכב (שם כוכב)

% הסבר:

% שם כוכב- מתאר את שם הכוכב.

% הפעולה בודקת האם ניתן למצוא חיים בכוכב מסויים, או לחילופין מחפשת כוכב כזה

% ומחזירה את שמו. ניתן למצוא חיים בכוכב אם צפיפותו גדולה מ- 2 ומיקומו במערכת השמש

% הוא 3 או 4 ויש לו אטמוספירה.

חיים בכוכב (שם כוכב) :- מידע צפיפות (שם כוכב, צפיפות),

צפיפות < 2 ,

מערכת(שמש, רשימה נתונה),

מיקום איבר (מיקום, שם כוכב, רשימה נתונה),

< 5 מיקום, מיקום < 2 ,

כוכבים בעלי אטמוספירה (רשימת כוכבים),

חבר ברשימה (שם כוכב, רשימת כוכבים).

% מציאת כוכב שהוא במצב גזי – עונה לשאלה 9.

% חוק 9: כוכב גז (שם כוכב)

% הסבר:

% שם_כוכב- מתאר את שם הכוכב.

% הפעולה בודקת האם ניתן כוכב מסויים הוא כוכב גזי. כוכב גז מאופיין בקוטר גדול מאד מעל

% 40000 מילוני ק"מ ובצפיפות נמוכה מתחת ל – 6.1.

כוכב_גז (שם_כוכב) :- מידע_צפיפות (שם_כוכב, צפיפות),

צפיפות > 6.1,

מידע_קוטר (שם_כוכב, קוטר),

קוטר < 40000.

% חוקים המטפלים במידע השוואתי בין כוכבי הלכת - מטרה ב

%

% תכונת הגדול ביותר - ניתן לענות על שאלות: 2, 3, 5

% חוק 10 - א: הכוכב_שם_תכונה_הגדולה ביותר (שם_כוכב, ערך_תכונה)

% הסבר:

% שם_תכונה_הגדולה ביותר - זוהי התכונה הנבדקת - רשום בשם החוק כדי לקצר.

% שם_כוכב- מתאר את שם הכוכב שהוא בעל ערך התכונה הגדול ביותר.

% ערך_תכונה - זהו הערך הגדול ביותר של התכונה.

הכוכב_הכבד ביותר (שם_כוכב, ערך_תכונה) :-

מידע_מסה (שם_כוכב, ערך_תכונה),

לא (מידע_מסה (שם_כוכב_אחר, ערך_תכונה_אחר),

ערך_תכונה_אחר < ערך_תכונה).

הכוכב_הצפוף ביותר (שם_כוכב, ערך_תכונה) :-

מידע_צפיפות (שם_כוכב, ערך_תכונה),

לא (מידע_צפיפות (שם_כוכב_אחר, ערך_תכונה_אחר),

ערך_תכונה_אחר < ערך_תכונה).

הכוכב_הגדול ביותר (שם_כוכב, ערך_תכונה) :-

מידע_קוטר (שם_כוכב, ערך_תכונה),

לא (מידע_קוטר (שם_כוכב_אחר, ערך_תכונה_אחר),

ערך_תכונה_אחר < ערך_תכונה).

הכוכב_הרחוק ביותר (שם_כוכב, ערך_תכונה) :-

מידע_מרחק (שם_כוכב, ערך_תכונה),

לא (מידע_מרחק (שם_כוכב_אחר, ערך_תכונה_אחר),

ערך_תכונה_אחר < ערך_תכונה).

הכוכב_האיטי ביותר (שם_כוכב, ערך_תכונה) :-

מידע_משך_הקפה_בשעות (שם_כוכב, ערך_תכונה),

לא (מידע_משך_הקפה_בשעות (שם_כוכב_אחר, ערך_תכונה_אחר),

ערך_תכונה_אחר < ערך_תכונה).

הכוכב_בעל_מספר_הלויינים_הגדול ביותר (שם_כוכב, ערך_תכונה) :-

מידע_מספר_לויינים (שם_כוכב, ערך_תכונה),

לא (מידע_מספר_לויינים (שם_כוכב_אחר, ערך_תכונה_אחר),

ערך_תכונה_אחר < ערך_תכונה).

%

% תכונת הקטן ביותר – ניתן לענות על שאלות – 1, 4

% חוק 10-ב: הכוכב_שם_תכונה_הקטנה ביותר (שם_כוכב, ערך_תכונה)

% הסבר:

%_שם_תכונה_הקטנה_ביותר – זוהי התכונה הנבדקת – רשום בשם החוק כדי לקצר.

%_שם_כוכב- מתאר את שם הכוכב שהוא בעל ערך התכונה הקטן ביותר.

%_ערך_תכונה – זהו הערך הקטן ביותר של התכונה.

הכוכב_הקל ביותר (שם_כוכב, ערך_תכונה) :-

מידע_מסה (שם_כוכב, ערך_תכונה),

לא (מידע_מסה (שם_כוכב_אחר, ערך_תכונה_אחר),

ערך_תכונה_אחר > ערך_תכונה).

הכוכב_הדליל ביותר (שם_כוכב, ערך_תכונה) :-

מידע_צפיפות (שם_כוכב, ערך_תכונה),

לא (מידע_צפיפות (שם_כוכב_אחר, ערך_תכונה_אחר),

ערך_תכונה_אחר > ערך_תכונה).

הכוכב_הקטן ביותר (שם_כוכב, ערך_תכונה) :-

מידע_קוטר (שם_כוכב, ערך_תכונה),

לא (מידע_קוטר (שם_כוכב_אחר, ערך_תכונה_אחר),

ערך_תכונה_אחר > ערך_תכונה).

הכוכב_הקרוב ביותר (שם_כוכב, ערך_תכונה) :-

מידע_מרחק (שם_כוכב, ערך_תכונה),

לא (מידע_מרחק (שם_כוכב_אחר, ערך_תכונה_אחר),

ערך_תכונה_אחר > ערך_תכונה).

הכוכב_המהיר ביותר (שם_כוכב, ערך_תכונה) :-

מידע_משך_הקפה_בשעות (שם_כוכב, ערך_תכונה),

לא (מידע_משך_הקפה_בשעות (שם_כוכב_אחר, ערך_תכונה_אחר),

ערך_תכונה_אחר > ערך_תכונה).

הכוכב_בעל_מספר_הלויניים_הקטן ביותר (שם_כוכב, ערך_תכונה) :-

מידע_מספר_לויניים (שם_כוכב, ערך_תכונה),

לא (מידע_מספר_לויניים (שם_כוכב_אחר, ערך_תכונה_אחר),

ערך_תכונה_אחר > ערך_תכונה).

% כוכבים עם מידע זהה – עונה לשאלה 6.

% חוק 11: מידע זהה (תכונה, שם כוכב1, שם כוכב2)

% הסבר:

% תכונה – התכונה הנבדקת בשני הכוכבים – כאן היא נרשמה באופן כללי.

% שם_כוכב1 - מתאר את שם הכוכב הנבדק הראשון.

% שם_כוכב2 - מתאר את שם הכוכב הנבדק השני.

% למשל - כוכבים עם מספר לויינים זהה

מידע זהה (מספר_לויינים, שם_כוכב1, שם_כוכב2): -:

מידע מספר_לויינים (שם_כוכב1, ערך1),

מידע מספר_לויינים (שם_כוכב2, ערך1),

שם_כוכב1 \ = שם_כוכב2.

% למשל - כוכבים עם צפיפות זהה

מידע זהה (צפיפות, שם_כוכב1, שם_כוכב2): -:

מידע צפיפות (שם_כוכב1, ערך1),

מידע צפיפות (שם_כוכב2, ערך1),

שם_כוכב1 \ = שם_כוכב2.

% וכך אפשר להמשיך הלאה לגבי כל אחת מהתכונות האחרות.

% מציאת כוכב שערך תכונה מסויימת שלו גדול יותר משל כוכב אחר – עונה לשאלה 7.

% חוק 12: תכונה גדולה יותר (תכונה, שם כוכב1, שם כוכב2)

% הסבר:

% תכונה – התכונה הנבדקת בשני הכוכבים – כאן היא רשומה באופן כללי.

% שם_כוכב1 מתאר את שם הכוכב הנבדק הראשון.

% שם_כוכב2 מתאר את שם הכוכב הנבדק השני.

% ערך התכונה של_שם_כוכב1 גדול יותר מערך התכונה של שם_כוכב2.

% למשל – כוכב שמספר הלויינים שלו גדול מכוכב אחר

% ערך התכונה: "מספר_לויינים" של שם_כוכב1 גדול יותר מערך התכונה "מספר לויינים"

תכונה גדולה יותר (מספר_לויינים, שם_כוכב1, שם_כוכב2): -:

מידע מספר_לויינים (שם_כוכב1, ערך1),

מידע מספר_לויינים (שם_כוכב2, ערך2),

ערך1 < ערך2.

% למשל – כוכב כבד יותר

% ערך התכונה: "מסה" של שם_כוכב1 גדול יותר מערך התכונה "מסה" של שם_כוכב2.

תכונה גדולה יותר (מסה, שם_כוכב1, שם_כוכב2) :-

מידע מסה (שם_כוכב1, ערך1),

מידע מסה (שם_כוכב2, ערך2),

ערך1 < ערך2.

% וכך אפשר להמשיך הלאה לגבי כל אחת מהתכונות האחרות.

% כוכבים עוקבים במערכת השמש המסודרת לפי מרחק הכוכב מהשמש – עונה לשאלה 8.

% חוק 13: כוכבים עוקבים (שם_כוכב1, שם_כוכב2)

% שם_כוכב1 מתאר את שם הכוכב הנבדק הראשון.

% שם_כוכב2 מתאר את שם הכוכב הנבדק השני.

% הפעולה מתארת את היחס בין שם_כוכב1 ו- שם_כוכב2 כשני כוכבים בעלי מסלול סמוך

% במערכת השמש.

כוכבים עוקבים (שם_כוכב1, שם_כוכב2) :-

מערכת (שמש, רשימה),

עוקבים ברשימה (שם_כוכב1, שם_כוכב2, רשימה).

% כוכבים בעלי ערך ייחודי של תכונה – כוכב הוא בעל תכונה ייחודית אם לא קיים מידע על

% כוכב אחר שיש לו אותו ערך תכונה. – עונה לשאלה 9.

% חוק 14: תכונה ייחודית לכוכב (תכונה, שם_כוכב)

% תכונה – התכונה הנבדקת – רשום כאן באופן כללי.

% שם_כוכב מתאר את שם הכוכב הנבדק.

% תכונה ייחודית לכוכב (מרחק, שם_כוכב)

% כוכב בעל ערך ייחודי של מרחק – הוא כוכב שלא קיים מידע על כוכב אחר שיש לו אותו

% מרחק מהשמש.

תכונה ייחודית לכוכב (מרחק, שם_כוכב) :-

מידע מרחק (שם_כוכב, ערך1),

לא (מידע מרחק (שם_כוכב2, ערך2), ערך1),

שם_כוכב = \שם_כוכב2).

% תכונה ייחודית לכוכב (מסה, שם_כוכב)

% כוכב בעל ערך ייחודי של מסה – הוא כוכב שלא קיים מידע על כוכב אחר שיש לו אותה מסה.

תכונה ייחודית לכוכב (מסה, שם_כוכב) :-

מידע מסה (שם_כוכב, ערך1),

לא (מידע מסה (שם_כוכב2, ערך2), ערך1),

שם_כוכב = \שם_כוכב2).

% תכונה_יחודית_לכוכב (צפיפות, שם_כוכב)

% כוכב בעל ערך ייחודי של צפיפות – הוא כוכב שלא קיים מידע על כוכב אחר שיש לו אותה צפיפות.

תכונה_יחודית_לכוכב (שם_כוכב) :-

מידע_צפיפות (שם_כוכב, ערך1),

לא (מידע_צפיפות (שם_כוכב2, ערך1),

שם_כוכב\ = שם_כוכב2).

% ואפשר להמשיך באותו אופן לגבי כל שאר התכונות.

% בניית_רשימת_תכונות_הכוכבים שניתן להסיק על קיומן מתוך מסד הידע.

% עובדת עזר 15 – א: תכונות_כוכבים (רשימת_תכונות)

%_רשימת_תכונות – היא הרשימה הנבנית.

תכונות_כוכבים (מרחק, משך_הקפה, משך_הקפה_בשעות, זמן_סיבוב, קוטר, מסה, צפיפות, מספר_לוינים).

% איחזור שם של תכונה בודדת

% חוק עזר 15 – ב: תכונה (תכונה)

%_תכונה היא אחת מבין התכונות האפשריות לכוכבים.

תכונה (תכונה) :-

תכונות_כוכבים (רשימת_תכונות),

חבר_ברשימה (תכונה, רשימת_תכונות).

% מציאת הערך הממוצע של תכונה מסוימת של הכוכבים – עונה לשאלה 10.

% חוק 15: ערך_ממוצע של תכונה (תכונה, ממוצע)

% הפעולה מקבלת_תכונה (רשום כאן באופן כללי) ומחזירה את_ממוצע_הערכים של התכונות.

%_ערך_ממוצע של_תכונה (מרחק, ממוצע)

% מציאת הערך ה_ממוצע של מרחק הכוכבים מהשמש.

ערך_ממוצע של_תכונה (מרחק, ממוצע) :-

מצא_כל (ערכים, מידע_מרחק (, ערכים), רשימה),

ממוצע_רשימה (רשימה, ממוצע).

%_ערך_ממוצע של_תכונה (מסה, ממוצע)

% מציאת הערך ה_ממוצע של מסת הכוכבים במערכת השמש.

ערך_ממוצע של_תכונה (מסה, ממוצע) :-

מצא_כל (ערכים, מידע_מסה (, ערכים), רשימה),

ממוצע_רשימה (רשימה, ממוצע).

% ערך_ממוצע_של_תכונה_ (צפיפות, ממוצע)

% מציאת הערך ה_ממוצע של צפיפות הכוכבים במערכת השמש.

ערך_ממוצע_של_תכונה_ (צפיפות, ממוצע) :-

מצא_כל_ (ערכים, מידע_צפיפות_ (, ערכים), רשימה),

ממוצע_רשימה_ (רשימה, ממוצע).

% ובאותו אופן ניתן להמשיך ולמצוא ממוצעים של כל אחת מהתכונות.

% מציאת כוכב שערך תכונה מסויימת שלו גדול מהערך הממוצע של תכונה מסויימת אצל כל

% הכוכבים. - עונה לשאלה 11.

% חוק 16: כוכב בעל ערך תכונה מעל הממוצע (תכונה, כוכב, ערך)

% הפעולה מקבלת תכונה (רשום כאן באופן כללי) ומחזירה את שם הכוכב_כוכב בעל ערך

% תכונה הגדול מממוצע הערכים של התכונות.

% כוכב בעל ערך תכונה מעל הממוצע (מרחק, כוכב, ערך)

% מציאת כוכב ש_ערך המרחק שלו גדול מהערך הממוצע של המרחק של הכוכבים.

% הפעולה מחזירה את שם הכוכב_כוכב בעל ערך המרחק הגדול מממוצע הערכים של

% המרחקים.

כוכב בעל ערך תכונה מעל הממוצע (מרחק, כוכב, ערך) :-

ערך_ממוצע_של_תכונה_ (מרחק, ממוצע),

מידע_מרחק_ (כוכב, ערך),

ערך_ < ממוצע.

% כוכב בעל ערך תכונה מעל הממוצע (מסה, כוכב, ערך)

% מציאת כוכב ש_ערך המסה שלו גדול מהערך הממוצע של המסה של הכוכבים.

% הפעולה מחזירה את שם הכוכב_כוכב בעל ערך המסה הגדול מממוצע הערכים של המסות.

כוכב בעל ערך תכונה מעל הממוצע (מסה, כוכב, ערך) :-

ערך_ממוצע_של_תכונה_ (מסה, ממוצע),

מידע_מסה_ (כוכב, ערך),

ערך_ < ממוצע.

% כוכב בעל ערך תכונה מעל הממוצע (צפיפות, כוכב, ערך)

% מציאת כוכב ש_ערך הצפיפות שלו גדול מהערך הממוצע של הצפיפות של הכוכבים.

% הפעולה מחזירה את שם הכוכב_כוכב בעל ערך הצפיפות הגדול מממוצע הערכים של

% הצפיפויות.

כוכב בעל ערך תכונה מעל הממוצע (צפיפות, כוכב, ערך) :-

ערך_ממוצע_של_תכונה_ (צפיפות, ממוצע),

מידע_צפיפות_ (כוכב, ערך),

ערך_ < ממוצע.

% ובאותו אופן ניתן להמשיך ולמצוא כוכבים בעלי ערך מעל לממוצע של כל אחת מהתכונות.

% מציאת מרחק מהממוצע

% - חוק עזר 17 - א: מרחק מהממוצע (תכונה, כוכב, ממוצע, מרחק)

% חוק עזר שתפקידו לקבל תכונה (רשום כאן באופן כללי) וכוכב ו ממוצע כלשהו ולהחזיר

% ב מרחק את הערך המחלט של ההפרש בין ה ממוצע לבין ערך התכונה של הכוכב.

% מרחק מהממוצע (מרחק, כוכב, ממוצע, מרחק)

% הוא חוק עזר שתפקידו לקבל וכוכב ו ממוצע כלשהו ולהחזיר ב מרחק את הערך המחלט של

% ההפרש בין ה ממוצע לבין ערך המרחק של הכוכב.

מרחק מהממוצע (מרחק, כוכב, ממוצע, מרחק) :-

מידע מרחק (כוכב, ערך),

מרחק הוא ערך מוחלט (ממוצע - ערך).

% מרחק מהממוצע (מסה, כוכב, ממוצע, מרחק)

% הוא חוק עזר שתפקידו לקבל וכוכב ו ממוצע כלשהו ולהחזיר ב מרחק את הערך המחלט של

% ההפרש בין ה ממוצע לבין ערך המסה של הכוכב.

מרחק מהממוצע (מסה, כוכב, ממוצע, מרחק) :-

מידע מסה (כוכב, ערך),

מרחק הוא ערך מוחלט (ממוצע - ערך).

% מרחק מהממוצע (צפיפות, כוכב, ממוצע, מרחק)

% הוא חוק עזר שתפקידו לקבל וכוכב ו ממוצע כלשהו ולהחזיר ב מרחק את הערך המחלט של

% ההפרש בין ה ממוצע לבין ערך הצפיפות של הכוכב.

מרחק מהממוצע (צפיפות, כוכב, ממוצע, מרחק) :-

מידע צפיפות (כוכב, ערך),

מרחק הוא ערך מוחלט (ממוצע - ערך).

% ובאותו אופן ניתן להמשיך ולמצוא ממוצעים של כל אחת מהתכונות.

% מציאת כוכב שערך תכונה מסויימת שלו הוא הקרוב ביותר לערך הממוצע - עונה לשאלה 12.

% חוק 17: כוכב בעל ערך תכונה הקרוב ביותר לממוצע (תכונה, כוכב, ערך)

% הפעולה מקבלת תכונה ומחזירה את שם הכוכב בעל ערך תכונה הקרוב ביותר מממוצע

% הערכים של התכונות.

% הסבר: הערך שערכו הוא הקרוב ביותר ימצא בעזרת חישוב הערך המוחלט של ההפרש בין

% הערך לבין ממוצע הערכים. והכוכב בעל הערך הקרוב ביותר הוא זה שלא קיים כוכב אחר

% שערכו קרוב יותר.

כוכב בעל ערך תכונה הקרוב ביותר לממוצע (תכונה, כוכב, ערך) :-

ערך ממוצע של תכונה (תכונה, ממוצע),

מרחק מהממוצע (תכונה, כוכב, ממוצע, ערך),

לא (מרחק מהממוצע (תכונה, , ממוצע, ערך אחר),

ערך אחר > ערך).

% חוקים המטפלים בקבוצות כוכבים – מטרה ג

- % מיון הכוכבים לפי תכונות – עונה לשאלה 1
- % חוק עזר בעזרתו נבנה המארז פרטים, המכיל גם את שם הכוכב וגם את הערך המבוקש.
- % חוק עזר 18 – א: בניית מארז לפי תכונה (התכונה, פרטים) שם הכוכב, ערך המתואר))
- % שם_כוכב- מתאר את שם הכוכב.
- % ערך_המתואר – זהו הערך שיש לכוכב בעבור התכונה המבוקשת.
- % התכונה מוחלפת כל פעם בחוקים הרשומים למטה.
- בניית מארז לפי תכונה (מרחק, פרטים (שם_הכוכב, ערך_המתואר)) :-
מידע מרחק(שם_הכוכב, ערך_המתואר).
- בניית מארז לפי תכונה (משך_הקפה_בשעות, פרטים (שם_הכוכב, ערך_המתואר)) :-
מידע משך_הקפה_בשעות (שם_הכוכב, ערך_המתואר).
- בניית מארז לפי תכונה (זמן_סיבוב, פרטים (שם_הכוכב, ערך_המתואר)) :-
מידע זמן_סיבוב (שם_הכוכב, ערך_המתואר).
- בניית מארז לפי תכונה (קוטר, פרטים (שם_הכוכב, ערך_המתואר)) :-
מידע קוטר (שם_הכוכב, ערך_המתואר).
- בניית מארז לפי תכונה (מסה, פרטים (שם_הכוכב, ערך_המתואר)) :-
מידע מסה (שם_הכוכב, ערך_המתואר).
- בניית מארז לפי תכונה (צפיפות, פרטים (שם_הכוכב, ערך_המתואר)) :-
מידע צפיפות (שם_הכוכב, ערך_המתואר).
- בניית מארז לפי תכונה (מספר_לויינים, פרטים (שם_הכוכב, ערך_המתואר)) :-
מידע מספר_לויינים (שם_הכוכב, ערך_המתואר).

- % בניית רשימת מארזים לפי תכונה, אותה נמין בסופו של דבר.
- % חוק עזר 18 – ב: רשימת מארזים לפי תכונה (תכונה, רשימה)
- % בעזרת חוק עזר זה נבנית רשימת מארזים לפי תכונה, אותה נמין בסופו של דבר.
רשימת מארזים לפי תכונה (תכונה, רשימה) :-
תכונה (תכונה),
מצא כל (פרטים, בניית מארז לפי תכונה (תכונה, פרטים), רשימה).

- % כל הכוכבים בעלי תכונה מסוימת ממוינים לפי בסדר עולה של התכונה.
- % חוק 18: מיון לפי תכונה בסדר עולה (תכונה, רשימת כוכבים ממוינת לפי התכונה).
- % חוק זה יאפשר לקבל מידע ממוין על למשל: הכוכבים מסודרים לפי מרחקם מהשמש, לפי משקלם, לפי מהירות הסיבוב. החוק נעזר בחוק בניית מארז לפי תכונה, הרשום לפניו.
- % תכונה – על-פי שם התכונה נבנית הרשימה.
- % רשימת כוכבים ממוינת לפי התכונה – זוהי הרשימה הממוינת.
- מיון לפי תכונה בסדר עולה (תכונה, רשימת כוכבים ממוינת לפי התכונה) :-
רשימת מארזים לפי תכונה (תכונה, רשימה),
מיון רשימת מארזים (רשימה, רשימת כוכבים ממוינת לפי התכונה).

% למשל מיון בסדר עולה של ערך התכונה מרחק – פעולה הנותנת אפשרות לערוך טיול בחלל בין בכוכבים על-פי מרחקם מהשמש.

טיול במערכת השמש (רשימה) :- מיון לפי תכונה בסדר עולה (מרחק, רשימה).

% כל הכוכבים שניתן אולי למצוא בהם חיים – עונה לשאלה 2

% חוק 19: חיים בכוכבים (רשימת הכוכבים)

% רשימת הכוכבים - מתאר את כל הכוכבים שניתן למצוא בהם חיים.

חיים בכוכבים (רשימת הכוכבים) :-

מצא כל (שם כוכב, חיים בכוכב (שם כוכב), רשימה),

ניפוי רשימה (רשימה, רשימת הכוכבים).

% ניתן לסווג את הכוכבים על-פי מהירותם – עונה לשאלה 3.

% סוגי המהירויות הקיימים

% חוק עזר 20 – א: סוגי מהירות (רשימה)

% הפעולה בונה את רשימת סוגי המהירויות הקיימים ומחזירה אותם ברשימה.

סוגי מהירות (מהיר, מאד, מהיר, איטי).

% סוג מהירות הוא מתאר המתאר יחס בין איבר לרשימה בה הוא נמצא.

% חוק עזר 20 – ב: סוג מהירות (סוג)

% סוג – זהו סוג המהירות: מהיר, מאד, מהיר או איטי.

סוג מהירות (סוג) :-

סוגי מהירות (סוגים),

חבר ברשימה (סוג, סוגים).

% חוק 20: כוכבים לפי סיווג המהירות (סוג, רשימה)

% הפעולה מגדירה רשימת כוכבים מהירים מאד

% הפעולה מגדירה רשימת כוכבים מהירים

% הפעולה מגדירה רשימת כוכבים איטיים

% רשימה- מתארת את רשימת הכוכבים לפי סוג מהירותם.

כוכבים לפי סיווג המהירות (סוג, רשימה) :-

סוג מהירות (סוג),

מצא כל (שם כוכב, סיווג כוכב לפי מהירות (סוג, שם כוכב), רשימה).

% כל הכוכבים הגזיים – עונה לשאלה 4.

% חוק 21: כוכבים גזיים (רשימת הכוכבים)

% רשימת הכוכבים - מתאר את כל הכוכבים הגזיים.

כוכבים גזיים (רשימת הכוכבים) :-

מצא כל (שם כוכב, כוכב גז (שם כוכב), רשימה),

ניפוי רשימה (רשימה, רשימת הכוכבים).

% חוקי עזר לטיפול ברשימות

% מציאת האיבר הקטן ביותר ברשימת מספרים. הפעולה מקבלת רשימה ומחזירה ב_איבר את

% האיבר הקטן ביותר ברשימה.

% חוק 21: מינימלי (איבר, רשימה)

מינימלי (איבר, רשימה) :- חבר ברשימה (איבר, רשימה),

לא (חבר ברשימה (אחר, רשימה),

איבר < אחר).

% מציאת האיבר הקטן ביותר ברשימת מארזים – שם המארז פרטים/2. הפעולה מקבלת

% רשימה ומחזירה ב"פרטים/2" את האיבר בעל הערך הקטן ביותר ברשימה.

% חוק 22: מינימלי במארזים (פרטים (שם, ערך), רשימה)

מינימלי במארזים (פרטים (שם, ערך), רשימה) :-

חבר ברשימה (פרטים (שם, ערך), רשימה),

לא (חבר ברשימה (פרטים (שם, אחר), רשימה),

ערך < אחר).

% הפעולה מקבלת רשימה רשימה נתונה שני איברים עוקבים בה.

% חוק 23: איברים עוקבים ברשימה (איבר1, איבר2, רשימה נתונה).

% איבר2 הוא איבר העוקב ל_איבר1 אם מיקומו ברשימה הנתונה גדול ב- 1 ממיקומו של

% איבר1.

איברים עוקבים ברשימה (איבר1, איבר2, רשימה נתונה) :-

מיקום_איבר (מיקום_איבר1, רשימה נתונה),

מיקום_עוקב הוא מיקום + 1,

מיקום_איבר (מיקום_עוקב, איבר2, רשימה נתונה).

% חוק בעזרתו מורידים איבר המצוי ברשימה

% חוק 24: הורד איבר מרשימה (איבר, רשימה, חדשה)

% הפעולה מקבלת איבר ו_רשימה ומחזירה רשימה חדשה שהיא ה_רשימה ללא ה_איבר.

% הנחה: איבר נמצא ב_רשימה.

% הסבר: רשימה1 מהווה "תחילית" של הרשימה הנתונה (רשימה). במקרה בו האיבר

% איבר נמצא בראש הרשימה, רשימה1 תהיה ריקה. רשימה2 מהווה "סוף" של הרשימה

% הנתונה, כלומר, רשימת האיברים הנמצאת בסופה. במקרה בו האיבר איבר נמצא בסוף

% הרשימה, רשימה2 זו תהיה ריקה. במקרה בו איבר נמצא ב"פנים" הרשימה (אינו הראשון

% או האחרון בה) רשימה1 ו_רשימה2 אינן ריקות.

הורד_איבר מרשימה (איבר, רשימה, חדשה) :-

שרשר (רשימה1, [איבר], רשימת_ביניים),

שרשר (רשימת_ביניים, רשימה2, רשימה),

שרשר (רשימה1, רשימה2, חדשה).

% מיון רשימת מספרים.

% חוק 25: מיון רשימה (רשימה נתונה, רשימה ממוינת).

% הפעולה מקבלת רשימת מספרים_רשימה נתונה ומחזירה_רשימה ממוינת.

% מקרה 1:

% תוצאת המיון של רשימה ריקה היא רשימה ריקה.

מיון_רשימה ([ ], [ ]).

% מקרה 2:

% תוצאת המיון של רשימה ריקה היא רשימה ריקה.

% הפעולה מקבלת רשימה_רשימה נתונה מוצאת את האיבר המינימלי בה, מורידה אותו

% מהרשימה ממיינת את מה שנותר מהרשימה ומשרשרת את האיבר המינימלי עם

% הרשימה החלקית שמוינה, התוצאה מוחזרת ב_רשימה ממוינת.

מיון_רשימה (נתונה, ממוינת) :-

מינימלי (איבר, נתונה),

הורד_איבר_מרשימה (איבר, נתונה, רשימה_ללא_איבר),

מיון_רשימה (רשימה_ללא_איבר, ביניים),

שרשר ([איבר], ביניים, ממוינת).

% מיון רשימת מארזים

% חוק 26: מיון רשימת מארזים (רשימה נתונה, רשימה ממוינת).

% הפעולה מקבלת רשימה_רשימה נתונה ומחזירה_רשימה ממוינת.

% מקרה 1:

% תוצאת המיון של רשימה ריקה היא רשימה ריקה.

מיון_רשימת_מארזים ([ ], [ ]).

% מקרה 2:

% תוצאת המיון של רשימה ריקה היא רשימה ריקה.

% הפעולה מקבלת רשימה_רשימה נתונה מוצאת את האיבר המינימלי בה, מורידה אותו

% מהרשימה ממיינת את מה שנותר מהרשימה ומשרשרת את האיבר המינימלי עם

% הרשימה החלקית שמוינה, התוצאה מוחזרת ב_רשימה ממוינת.

מיון_רשימת_מארזים (נתונה, ממוינת) :-

מינימלי במארזים (איבר, נתונה),

הורד_איבר_מרשימה (איבר, נתונה, רשימה_ללא_איבר),

מיון_רשימת_מארזים (רשימה_ללא_איבר, ביניים),

שרשר ([איבר], ביניים, ממוינת).

% חוק זה מוצא את כל האיברים שלא קיים בעבורם איבר נוסף הזהה להם שמיקומו ברשימה
% הנתונה שונה.

% חוק עזר המוצא את איבר שלא קיים בעבורו איבר נוסף הזהה לו שמיקומו ברשימה
% הנתונה שונה.

% חוק עזר 27 – א: עזר ניפוי (איבר, רשימה נתונה)

עזר_ניפוי (איבר, רשימה_נתונה) :-

מיקום_איבר (מיקום_איבר, איבר, רשימה_נתונה),

לא (מיקום_איבר (מיקום_אחר, איבר, רשימה_נתונה),

מיקום_אחר < מיקום_איבר).

% חוק 27: ניפוי רשימה (רשימה_נתונה, רשימה_מנופה) – בעזרת המתאר מצא-כל.

% הפעולה מקבלת רשימה נתונה ומחזירה רשימה ללא חזרות (מנופה).

ניפוי_רשימה (רשימה_נתונה, רשימה_מנופה) :-

מצא_כל (איבר, עזר_ניפוי (איבר, רשימה_נתונה), רשימה_מנופה).

% מציאת ממוצע אברי רשימת מספרים

% חוק 28: ממוצע רשימה (רשימה, ממוצע) – בעזרת המתאר מצא-כל.

% חוק זה מוצא את ממוצע האיברים ברשימת מספרים נתונה_רשימה ומחזיר אותו ב_ממוצע.

ממוצע_רשימה (רשימה, ממוצע) :-

סכום_איברים_ברשימה (רשימה, סכום),

מספר_איברים (מספר, רשימה),

ממוצע הוא מספר / רשימה.